

Utravalóul.

A szegedi keresztényszocialisták nagy földadatra és nagy cselekvésre készülnek. A párt vezérférfiai agitációs utra indulnak Szeged munkássága között. Elmennek a gyártelepekre, maguk köré hivatják a munkásságot, majd le is rántják őket a hályogot a „félrevezetett” munkásság szeméről. Hogy is ne tennék, amikor Marx, Lassalle és Engels szociológiája megdőlt avval a világszerte sokra becsült alapvető szociológiával szemben, amit a magyar keresztényszocialisták lefektettek. Bizonyos, hogy alapos munkát akarnak végezni, másképp nem szánják magukat ily elhatározó lépésre. Mert hiszen ez az agitációs sorozat nem egyéb, mint nyílt vereségbevallás, olyanforma Conréd-jelentés, hogy „csapatunk taktikai okokból előre kijelölt hátsó állásaiukba vonultak vissza”. Beismerése ez az előadásorozat annak, hogy azért kell kimenni a gyártelepekre a munkásság közé, mert a keresztényszocialista párt helyiségebe vajmi kevés munkás menne el, üres falaknak leplezhetnék le Marxot.

A középkor áldott erkölcei idején, amikor nagyon rájött a téritési kedv az olyfajta istenes pápákra és uralkodókra, mint Borgia Sándor (akiről irva van, hogy a legocsmányabb vérbűnök terhelték) alabárdosait kiküldötte a zsidók és a szaracénok közé, Frankonban meg az albigenek és a janzenisták közé, Bizáncban az ariánusok, Németországban az ujrakeresztelők közé (mindenütt és minden korban akadtak máglyáralvók) mentek a poroszlók és hajtották őket a dominikánusok és más harcos rendek szónokszékei felé, hogy belebeszéljenek nekik majd tölcserrel a fejükbe, hahogy másképp nem akarnak a jóra térülni. Nem változnak az emberek. A hajdani időben ily téritésekkel a meghallgatásra kényszerítették vezérei prédikáció előtt elmagyarázták népüknek az ellenérveket, amelyekkel fölvertezen hallgatták nyugodtan a téritő beszédet.

Nyugodtak vagyunk mi is, a mi táborunkból nem pártolnak át semmiféle beszédre.

Az agitációhoz magához ezerszer kimutatott okokból nem érdemes hozzászólnunk. Mi ugyanis csak érdemi részekben szólhatunk hozzá és nem kormánytámogatással vagy dalolásokkal előadásokat tartva. Annak az ezerszer hangoztatott, követelt, kért és könyörgött belbékének — úgy hiszi valaki — használna az az újfajta agitáció? Vajjon a megértést és a nyugalmat mozditja ez elő? És mindenekelőtt nemde következtetlen, hogy olyan emberek, akik ezideig — e kurzus előtt — oda se tekintettek a munkásság harcai, szenvedései, megoldásra váró életkérdései felé, most politikai érvényesülésük kedvéért elébük állnak és új megváltást hirdetnek a gyűlölet jelszavaival a kenyérre és munkára éhes munkásság között.

De mindegy. A „fölvilágosító” körutra induló „szociológusok” ellenagitációja jó agitáció lesz — a mi részünkre. Tehát csak rajta, kezdjék

el — amíg lehet — a „fölvilágosítást”. De siessenek, mert a folytatásnál mindenesetre ott leszünk!

Ruppert leleplezte Landau gyilkosait

A miniszterelnök ideiglenes választ adott az interpellációra. — Felelősségre vonták Beniczkyt, hogy miért nem tartóztatták le Somogyi gyilkosait. — A volt belügyminiszter azzal védekezett, amivel a volt főkapitány. — A nemzetgyűlés ülése.

Budapest, okt. 20. A nemzetgyűlés mai ülését fél 11 órakor nyitotta meg Rakovszky István elnök. Az elnöki bejelentések után Lingauer Albinak a nyugatmagyarországi állatcsempészet, sóbehozatal és szénakivitel körüli visszaélések tárgyában tett interpellációja nyomán folytatott vizsgálat eredményét.

Rubinek volt földmivelésügyi miniszter Lingauer interpellációja kapcsán parlamenti bizottság kiküldetését kérte. Nikovényi ennek a bizottságnak munkáját ismertette.

A bizottság, tekintettel arra, hogy tényleg egyes visszaélések történtek, azonban ezekért a kormányhatóságokat felelőssé nem lehet tenni és tekintettel arra, hogy Lingauer Albin jóhiszeműleg tette meg interpellációját, — kérte a Házat, hogy térjenek az ügy fölött napirendre és ezt vegyék tudomásul.

A Ház így határozott. Ezután az elnök napirendi indítványt tett és javasolta, hogy a Ház legközelebbi ülését kedden, e hó 26-án tartsák. A nemzetgyűlés így határozott.

Ferdinándy Gyula belügyminiszter ezután három törvényjavaslatot tesz a Ház asztalára. Az egyik a vármegyei igazgatás reformjáról szóló javaslat, a másik a kis- és nagyközségek képviselőtestületének összeállításáról és a harmadik a városi törvényhatóságok és rendezett tanácsú városok képviselőtestületének összeállításáról szóló javaslat.

A Landau-ügy.

Ezután Ruppert Rezső terjesztette elő a Landau-ügyben interpellációját. Mint a jogrend föltétlen híve, aggodalommal látom, — mondja Ruppert, — hogy bizonyos cselekményeket a katonai bírások körébe utaltak. Ebben a polgári szabadság veszedelmét látom, mert ez könnyen tulkapásokra és visszaélésekre vezethet. Ezért szüntette meg egy kormányrendelet, amely 1920. évi júniusban jelent meg, a katonai bírások hatáskörét és csak bizonyos esetekre nézve tartotta fenn azt a jogot, hogy polgári személyek ellen katonai nyomozók járjanak el. Ezek az esetek a kémkedés, az állam hadereje elleni bűncselekmények, továbbá a katonai behívásokkal szemben tanúsított engedetlenség. A katonai adminisztratív hatóságokkal szemben nincs meg a nyilvánosság ellenőrzése. Pártatlanságuk ellen nem emel kifogást, de míg az ügy a bíróság elé

kerül, addig sok visszaélést követhetnek el. Így megtörténhet, hogy addigra fölöslegessé válik az ügy elintézése. Attér ezután a Landau-ügy ismertetésére. A világsajtó megtámadja a honvédelmi minisztert, a Prónay-különítményt, sőt a boncoló orvosokat is ebben az ügyben. A honvédelmi miniszterrel szemben tartozik azzal a kijelentéssel, hogy ebben az ügyben segítségére volt, a Prónay-zászlóalj részéről is föltétlen segítségben részesült. Végigjártam ezt a tragédiát és amikor utána idegeimet pihentetni mentem, sokat tanakodtam, vajjon a Ház elé hozzam-e az ügyet. Nem szándékoztam interpellálni, de visszaérkezve, kezembe nyomták az egyik keresztény ujságot, amely azzal az aljas váddal illet, hogy megfizettek a zsidók. Nem engedem magamat terrorizálni, benyújtottam tehát az interpellációt és örülök, hogy ezt megtettem, mert közben a külföldi sajtó részletesen foglalkozott az ügygel és tévesen állította azt be. Ami az orvosszakértők elleni vád t illeti, kijelentem, hogy az orvosszakértők még nem terjesztették be véleményüket. Sajnálattal kell azonban közölnöm, hogy a világsajtóban említett események tényleg megtörténtek. Dóbé Nándor nevű borbélysegéd, többszörösen büntetett fegyenc a végoka ennek a bűncselekménynek. Ez a Dóbé több mint 50 rendbeli büntény miatt van tartóztatva, mint rablás, ketős házasság, sikkasztás, zsarolás stb. Csak 1919 november 20-án derült ki, hogy milyen gazságokat követett el, mert olyan ügyesen tudta csalásait elkövetni, hogy büntetlenül nagy vagyont szerzett, auton járt, előkelő életet folytatott. Dóbé Nándor egy Bánó nevű embertől bérbe vett 40 hold szőlőt és borkereskedelemmel foglalkozott. A szőlőbirtokot úgy kezelte, mint a sajátját és az összeharácsolt pénzből, amit előző csalásaiból és zsarolásaiból szerzett, a legelőkelőbb életet folytatta.

A diktatura után több borkereskedővel lépett érintkezésbe, köztük Landau Adolffal is, aki följelentést tett ellene zsarolás miatt. Dóbét tartóztatták, majd mikor a fogságból kikerült, azzal fenyegette meg Landaut, ha nem fizet neki egymillió koronát, életébe fog kerülni, aminthogy életébe is került. Ugyanis mikor Dóbé értesült arról, hogy Landau följelentést tett ellene, a csendőrséggel szövetkezett (Nagy mozgás.), hogy az összes följelentőket, valamint a följelentők ügyvédeit tartóztassák

le. Ennek a csendőrsnek a vezetője egy Néway nevű tiszthelyettes, aki mindenüvé táviratozott, ahol Landau följelentői és ezek ügyvédei tartózkodtak és táviratban adott utasításokat ezek letartóztatására.

Friedrich István: Egyenruhában van az a tiszthelyettes?

Ruppert Rezső: Igen, egyenruhában és most is szabadlábban van.

Ezután elmondja, hogy szeptember 19-én a Bristol-szálló előtt Sipos Kamilló nevű katonai nyomozó és Ruzics ügyvéd kémkedés és a kormányzó megsértése címén tartóztatták le Landau Adolfot és Géza nevű fiát. Landauékát előbb a Szerecsen-utcai kémelhárító osztályba, az ugynevezett G-osztályba, majd pedig a kelenföldi laktanyába szállították. Már utközben is össze-vissza verték és a laktanyában folytatták ezt, úgy hogy pl. Landau Géza óráját palacsintává lapították össze. Ez szeptember 19-én este történt. Másnap kiderült, hogy Ruzics és Sipos a G-osztály egyes embereivel és egy csomó katonai nyomozóval szövetkezve Landau Adolfot egész vagyonától akarták megfosztani. Madár István katonai detektív, Dánszky Mihály főhadnagy, Gellei főhadnagy és Hoffmann azt vallják, hogy udvarias formák között jött létre az ő jelenlétükben az egyezés aláírása. A valóság pedig az, hogy a szegény agyongyötört Landaut állandóan azzal fenyegették, hogy Orgovány határába kerül, Izsákra. Sipos Kamilló elvitte Landauékát a honvédelmi minisztérium épületének egyik zughelyiségébe. Nem sikerült egészen végig megállapítani, hogy milyen kínzásoknak vetették alá Landaut. Landau csak annyit mondhatott még halála előtt, hogy rengeteg vizet itattak vele.

Friedrich István: Tíz litert! Annyit szoktak.

Ruppert Rezső: Fellábara állították, majd meztelenre vetkőztették.

Friedrich István: Ez még mind semmi. Csak én mondom el cifra dolgokat.

Ruppert Rezső: Azután az altisztükbe valami izzó dologgal nyultak be. Valószínű az, hogy lápiszos pálcikákat dugtak beléjük, ami azt az érzést kelti, mintha tüzes vassal égetnék a belső részeket. Minthogy Ruzics az egész ügyben mindenütt szerepel, följelentették a rendőrségen. 22-én a rendőrség meg is idézte és le is tartóztatta. Sipost nem lehetett tartóztatni, mert bujkál. Ruzics letartóztatása után az ügyészségen és a vizsgálóbírónál megjelent egy tiszti csapat és követelte szabadlábba helyezését. (Nagy zaj.) De sem az ügyész, sem a vizsgálóbíró nem ijedtek meg és a vádтанács is helybenhagyta a döntést. (Óriási taps. Fölkialtasok: Eljen a független magyar bíróság!)

Előterjeszti interpellációját az összkormányhoz, azt kérdi: hajlandó-e a kormány azonnal megszüntetni azt a júniusi rendeletet, amely egyes bűncselekményeknél polgári egyéneket katonai eljárás alá von és hajlandó-e polgári személyeket minden bűnügyben egyedül és kizárólag a polgári bíróság

alá rendelni? Kérde továbbá, hajlandó-e a vezérkar mellett működő ugynevezett kémelhárító osztályt, mint teljesen felesleges azonnal fölöszlatni?

A képviselők, különösen a volt kisgazdapárt tagjai fölállnak a helyükről és percekig tapsolnak az interpellálóknak.

Somogyi gyilkosai.

Ezután Beniczky Ödön személyes megtámadtatás címén szólal föl. Ruppert interpellációja alatt ugyanis Meskó Zoltán közbekialtotta, hogy a Landauéhoz hasonló eseteket ő belügyminiszter-korában eltúrte. Fölszólítja Meskót, a belügyi államtitkár, hogy sorolja föl azokat az eseteket, amelyeket ő belügyminiszter-korában eltúrte.

Meskó Zoltán: Somogyi Béla esete Beniczky Ödön belügyministersége alatt történt és a tetteseket mind a mai napig nem fogták el.

Beniczky Ödön kijelenti erre, hogy mindazt, amit Mattyasovszky György volt főkapitány egy nyilatkozatában mondott, hogy t. i. Somogyi Béla gyilkosait a rendőrség kinyomozta és az illetékes hatóságoknak jelentést tett róla, ő egészében aláírja. (Nagy izgalom az egész Házban.) Bejelenti még azt is, hogy sem a rendőrségen, sem semmiféle polgári hatóságon, tehát a belügyminisztériumon sem mulott, hogy a tetteseket nem fogták el és hogy azok nem vették el megérdemelt büntetésüket.

A Ház tagjai percekig tapsolják Beniczkyt.

Az elnök 5 percnél szünetet rendel el.

Szünet alatt a folyosón zárt ülést kérő ívet köröznek.

A miniszterelnök válasza.

Teleki Pál gróf miniszterelnök válaszol az interpellációra. Az interpelláció első része arról szólt, hogy azokat a rendeleteket, amelyek a polgári egyéneket katonai bíróságok és hatóságok hatáskörébe vonják, helyezték hatályon kívül. Minden büncselekmény tekintetében mindenütt a polgári hatóság alá helyezték őket.

Az interpelláció másik része arra vonatkozik, hogy a vezérkar kémelhárító osztályát szüntessék be és a polgári nyomozókat a katonák köréből távolítsák el. Az elsőre nézve már tegnap tanácskozott a minisztertanács és szándékában áll a katonai hatóságoknak, különösen a katonai nyomozóknak hatáskörét megszorítani. Teljesen megszüntetni csak az első pontra lehet, nem lehet azonban a kémkedés szempontjából. A honvédelmi miniszter már napokkal ezelőtt megtette az intézkedést az iránt, hogy a vezérkarnak ez a G-osztálya a honvédelmi minisztériumhoz kapcsolassék és alája rendeltessék. A honvédelmi miniszter felel értük tökéletesen.

Ami a Landau-ügyet illeti, itt egy csunya bűnüggyel állunk szemben. Vannak az ügynek olyan pontjai is, amelyek nincsenek földerítve, úgy hogy szükséges, hogy ezt megvárjuk. El van rendelve a szigorú nyomozás. Azok a tiszték, akikről szó van, — Danszky is — föl vannak függesztve, azonban a nyomozás folyik és a honvédelmi miniszter ur annak idején be fog számolni. Akkor, amikor az ügy annyira tisztán áll előtte, hogy

minden részletében teljesen referálhat a nemzetgyűlés előtt.

Gaál Gaszton: A kivételes törvényeket kell megszüntetni.

Teleki Pál gróf miniszterelnök: A kivételes állapotokat kell a kivételes törvényekkel együtt megszüntetni, mert a kivételes törvényeket megszüntetni a kivételes állapot megszüntetése nélkül nem lehet. Az egyik olyan rossz, mint a másik. A kettőt lassan, fokról-fokra akarjuk megszüntetni. Kéri a nemzetgyűlést, hogy egyelőre ennyit vegyen tudomásul.

A nemzetgyűlés a miniszterelnök fölvilágosítását ideiglenesen tudomásul vette.

Több interpelláció után az ülés 4 órakor ért véget.

RÉSEN.

NYOLCMILLIÓ ALAPTÖKE, HATMILLIÓ NYERESÉG. Ezt a Beocsini Cementgyár Unió R.-t. mostani mérlege mutatja ki. Mérlege a 8.800.000 korona alaptőkével szemben 6.640.829 korona tiszta nyereséggel zárult s tartaléktőkéje a tizenhétmillió korona összes beruházásokkal, gyárakkal és felszerelésekkel szemben 14.5 millió koronát tesz ki. Ezeknek az adatoknak egyensúlyozására a november 3-án tartandó közgyűlésnek javasolni fogja az igazgatóság az alaptőkének 20 millió koronára való fölemelését.

Egy polgári lap közgazdasági rovatában találtuk e hirt. Nem mehetünk el mellette szó nélkül, hozzászólás nélkül. Mert aki olvasni tud ennek a hírnek mondatai között, az tudja jól, hogy nemcsak az a 80 százalékos kimutatott nyeresége van a vállalatnak. Nyolcvan százalék hasznót azonban tisztán kimutat a gyár, amit munkásai munkája árán nyert. Ugy hisszük, még csak nem is muszáj szociálistának lenni ahhoz, hogy megkérdezze az ember, vajjon eszébe jut-e a társaságnak, hogy amikor az „adatok egyensúlyozására” huszmillió koronára emeli nyolcvanmillió alaptőkéjét, fölemeli-e nem nyolcvan, csak husz vagy huszonöt százalékkal munkásai bérét.

Munkások! Olvasóinkhoz.

A *Munkát* a papírdrágaság és a gazdasági válság arra kényszerítette, hogy két oldalon jelenjen meg. Ezt a területcsökkentést rövid időre tervezte a lapbizottság, mert azt remélte, hogy az általános helyzet javulásával a papírár és előállítás költségei rohamos emelkedése meg fognak szünni. Sajnos, mindezeknek éppen az ellenkezője következett be. A papír ára egyre emelkedett és a lap előállítás költsége is állandóan drágult. A *Munka* tehát kénytelen volt hónapokon át két oldalon megjelenni.

Ezt az állapotot azonban tovább föntartani nem lehetett. A lap terjedelmének redukálása természetesen teljesen megnehezítette, sőt részben megakadályozta azt, hogy a *Munka* hivatásának megfelelően. Nem térhetett ki tehát a lapbizottság az elől, hogy a *Munka* terjedelmét négy oldalra fölemelje, ami viszont elkerülhetetlenné tette a lap árának fölemelését is.

A *Munka* tehát október 17-től kezdve ismét négy oldalon jelenik meg, ami lehetővé teszi, hogy újra fölvertezett harsos legyen a közérdeknek, a haladásnak, kulturának, a munkának, egy szóval: a szociáldemokráciának. A *Munka* további megingathatatlan küzdelmében is arra a bizalomra, hűségre és kitartásra épít, amely a mai helyzetben százszorosán nehéz munkájában eddig is kísérte és föntartotta.

A *Munka* előfizetési ára október 17-től kezdve egy hétre 12 korona, egy hónapra 46 korona. Egyes szám ára 2 korona.

Rendíthetetlen a meggyőződésünk, hogy a *Munka* tábora annál jobban fog hatalmasodni, minél súlyosabb a helyzet és minél nehezebb a küzdelem!

— Tőzsde. Budapest, okt. 20.

Arany 20 frankos	Oszt. kor.	95-100
1150-1175	Rubel	340-360
Font . . . 1320-1370	Lel	690-710
Leva 585-560	Sokol	455-475
Dollár . . . 380-405	Sv. frank	5300-5200
Fr. frank 2680-2750	Kor. dinár	1100-1130
Márka . . . 560-580	Fr. dinár	1100-1130
Lira 15-15.65	Lengyel m.	—

Zürich, okt. 20. (Nyitás.)

Berlin 9.25	Bécs	2.15
Newyork . . . 6.34	Bukarest . . .	10.70
Milano 24.—	Oszt. bély. . .	1.75
Prága 7.60	Varsó	2.—
Budapest . . . 1.65		

Zürich, okt. 20. (Zárlat.)

Berlin 9.17.5	Krisztánia . .	87.25
Hollandia . . 195.20	Madrid	90.—
Newyork . . . 634	Buenos-Aires	230.—
London 21.76	Prága	7.65
Páris 40.95	Budapest . . .	1.65
Milano 23.90	Bukarest . . .	10.70
Brüsszel . . . 43.15	Bécs	2.15
Kopenhága . . 87.50	Oszt. bély. . .	1.70
Stockholm . . 125.—	Varsó	2.25

A népszövetség tanácsának ülése.

Páris, okt. 20. (A MTI. szikratávírat.) A népszövetség tanácsa ma ül össze Brüsszelben. Az értekezleten Hymans, Belgium képviselője elnököl, Franciaországot Leon Bourgeois, Olaszországot Tittoni, Japánt Johiy, Angliát Balfour, Spanyolországot Quinones de Leon képviseli. A népszövetség teljes ülése Wilson elnök kezdeményezésére november 15-én fog kezdődni Genfben.

Csütörtök, péntek, szombat és vasárnap:

A HALÁL HIRNÖKE

I. rész 9 felvonásban

Főszerepben: Lea Boird és LEGÁR.
a Belvárosi moziban.

KULTURA.

SZINHÁZ.

HETI MŰSOR.

Csütörtök: Obsitos, daljáték. Premierbérlet B 8. sz.

Péntek: Obsitos, daljáték. Premierbérlet A 8. sz.

Szombat: Gül baba, daljáték. Bérlet-szünet.

Vasárnap délután: Luxembourg grófja, operett.

Vasárnap este: Csikós, népszínmű. Bérlet-szünet.

Hangverseny a Belvárosi moziban csütörtökön délután 5 órakor. Füredi Sándor hegedűművész és Baranyi János zongoraművész hangversenyének műsora: 1. Beethoven: Hegedű-zongora sonata D-dur. 2. Bach: Ciaconne (szóló, hegedű). 3. Saint-Saens: Introduction et Rondo capriccioso. Szünet. 4. a) Vieuxtemps: Réverie. b) Godard: Cansonetta, c) Wieniawsky: Capriccio valse. 5. Grieg: Hegedű-zongora sonata C-moll.

MOZI.

x Hazatérő mult a címe az Uránia pönte ki bemutatójának, melyben Lotte Neumann, a legbájosabb német művésznő kitűnő, meghatározó szerepet játszik.

x Ballépés címmel egy új Ellen Richter-filmet mutat be csütörtökön az Uránia, amely bizonyos ki fogja érdemelni a közönség tetszését.

Az angol bányamunkások sztrájkja.

Bécs, okt. 20 A *Nei Frei Pressen* jelentik Londonból: A bányásztrájk következtében az egész országban terjed a munkanélküliség. Anglia minden részéből gyárak üzemének beszüntetéséről érkeznek hírek Salesben a sztrájkosok 80 százaléka már munkanélkül áll. Általános az a nézet, hogy mindkét fél ezen a héten komoly erőfeszítéseket tesz a konfliktus megszüntetésére.

A német birodalmi gyűlés.

Berlin, okt. 20. (MTI.) A német birodalmi gyűlés kedden délután 8 órakor ismét megkezdte munkáját.

Köszönetnyilvánítás.

Pótolhatatlan veszteségünk:

Endrényi Lajos

elhunyta alkalmával köszönetet mondunk mindenkinek, akik részvétükkel, megjelenésükkel soha el nem muló fájdalomukat nyhiteni igyekeztek.

Szeged, 1920. október 19.

Özv. Endrényi Lajosné és családja.

BELVÁROSI-MOZI

TELEFONSZÁMOK: Igazgatóság 258. Pénztár 582.

Csütörtök, péntek, szombat és vasárnap, október 21, 22, 23 és 24-én.

A SZEZON LEGKIMAGASLÓBB SLÁGERE!

A HALÁL HIRNÖKE

I. rész. :: A főszerepben: Lea Boird és Legár.

HIREK.

Főhívás.

Főhívjuk előfizetőinket és olvasóinkat, hogy akik Mészárosné nevű lapkihordó megbetegedése miatt a lapot nem kapják rendszeresen, azonnal értesítsék a kiadóhivatalt (Maros utca 4, telefon 9-50), hogy a lap zavartalan szétküldése felől intézkedhessék. *A Munka kiadóhivatala.*

— **A jugoszláv vámtarifa.** Jelen-tette *A Munka*, hogy a jugoszláv kormány megengedte a megszállott területek egy részéről a termény-behozatalt. Ennek az engedélynek azonban korai volt örülni, mert — mint értesülünk — a jugoszláv vámtarifa maga elegendő a behozatal meghiusítására. Száz liter tej után például kétszáz dinárt, egy liter után tehát két dinár vámot kell fizetni. Így egy liter tej harmincöt koronába kerülne. A behozatali engedély tehát oly nagylelkűség, amely — ha teljesíteni lehetne — busás üzlet lenne Jugoszlávia számára.

— **A piac.** A szerdai hetipiacon az árak ismét emelkedtek. A marhahús 76-80, a borjucomb 110, a borjupörköltnek való 100, a disznó 110-115, a juh 76, a liba 70, a kacsa kilónként 70-75 koronára emelkedett. A zsír ára a lehetetlenségig főlökött. Kilogramonként 200-220 koronát kérnek érte, míg a hús 190-200 koronába kerül. A főzelékfélék árai változatlanok. A kel 3-5, a celler 4-10, a káposzta 2-5, a karaláb 3 korona, a paprika 30-40 fillérbe kerül. A száraz bab 20-22, a fohagyma 12, a spenót 10-12, a torma 20, a vöröshagyma 4-5, a tök 2 korona kilónként. A sárgarépa 4-5, a zöldség 6-7, a retek 1 korona csomónként. *Tojás alig-alig található*, de amit eladásra kínálnak, azért 5 koronát kérnek. A gyümölcsök közül csak alma és birsalma kerül eladásra 10-14 koronáért. A kenyeret 17-24 koronáért árulják. *Liszt nincs a piacon.* Nagy kínálat volt az őrölt paprikából 140-220 koronás áráért. A tejfő 35, a túró 25, a vaj 160-180 korona kilónként.

— **Lisztosztás a tisztviselők beszerzési csoportjában.** A beszerzési csoport tagjainak, úgy pedig mindazoknak, akiknek szeptember hóra szóló ellátási jegyük van, a szeptember havi lisztadagot a következő napokon osztja ki: Október 22-én 1-400, 23-án 401-800, 25-én 801-1200, 26-án 1201-1600, 27-én 1601-2000, 28-án 2001-2400, 29-én 2401-2800, 30-án 2801-3200, november 2-án 3201-től végig. A lisztosztás alkalmával az Értesítés a csoport irodájában bemutatandó. A várakozás elkerülése végett a kiosztás sorrendjét a csoport óráról órára osztotta be. A sorrend a csoport hirdető-tábláján van kifüggesztve. A sorrend szigorúan betartandó. Akik a megállapított időben nem jelentkeznek, igényüket csak a kiosztás után érvényesíthetik, amennyiben a csoport esetleg más cikkek kiosztását meg nem kezdi. Megfelelő zacskókról a tagok tartoznak gondoskodni.

— **Árdrágítás.** Török József sándorfalvai lakos a piacon a maximális áron fölül árulta a burgonyát. Tíz méter mázsát elkoboztak tőle. Az ügyet áttették a kihágási bírósághoz.

A kenyér, a fa, a világítás és a tej.

Sulyos, életbevágóan fontos dolgok. Akármelyik hiányzik, fölülvi vigyorgó fejét a nyomor, nélkülözés és betegség. *Mindent* meg kellene tehát tenni, hogy legalább a mindennapi kenyér legyen elegendő, hogy a faellátást biztosítsák, hogy a város világítása főnnakadást ne szenvedjen és hogy tej legyen — másoknak ugyanis lukszus — a betegek és a csecsemők részére. Lásuk tehát, hogy *gondoskodnak* a lakosság kenyér- és faellátásáról, a világításról és a tejről.

Kezdjük

a kenyérről.

A közlemezési miniszter kijelentette Szegeden is, a nemzetgyűlésen is, hogy ha nem tudja biztosítani legalább a mindennapi kenyeret, katasztrófába kerül az ország. Ezzel szemben mi történik? A közlemezési miniszter vár a kataszterek összeállítására és addig, amíg az ellátatlanokat újból össze nem írják, zavar van a lisztellátásban. Az ellátatlanok összeírása pedig — legalább Szegeden — lassan, rendszertelenül és suba alatt folyik. A miniszter Szegeden annak a reményének adott kifejezést, hogy október 15-ére elkészülnek a kataszterek és a revíziót jóformán el sem kezdték. A rendelet szerint pártatlansággal és nagy körültekintéssel kell végezni a revíziót és lehetetlen megtudni, kik a revízió-bizottság tagjai. Javasoljuk, hogy a kereskedőket és pékeket — titoktartás mellett — hallgassák meg az új kataszter összeállításánál. Ők tudják leginkább, kik az igazi ellátatlanok, mert ismerik vevőiket. Tudunk például arról, hogy *többszörös milliomosok* — akik minden jóval el vannak látva — szorgalmasan kiveszik a fejadagokat. Követeljük, hogy a revíziót gyorsan és igazságosan vigyék keresztül.

A revízió — mint mondtuk — azért sürgős, mert addig a közlemezési minisztérium passzív rezisztenciában van a lisztkiutalás körül. A szegedi hatósági péküzem sem kap lisztet és a fejadagok fölemelése is késik e miatt.

A faellátásban

is zavarok vannak. A kiutalt 1700 vagonból, csak 62 vagon érkezett meg eddig. Délelőtt 11 óráig még a közlemezési hivatalban — egy métermázsára — adnak ki utalványokat, de mi lesz holnap? Ed-dig a szállítási nehézségekre hivatkoztak és most, hogy korlátozott vagy szünetel a teheráruforgalom, mire számítanak? Hiszen már a személyvonatok sem közlekednek

— **Halál helyett életfogytiglani fegyház.** Megirtuk, hogy Tóth Juliannát — aki a Boszorkányszigeten megölte Gansl Jakabné — kötélt általi halálra ítélte a szegedi törvényszék Hevesi-tanácsa. A kormányzó most a halálos ítéletet életfogytiglani fegyházra változtatta át. Az elítélt előtt szerdán délelőtt hirdették ki a döntést.

Csütörtök, péntek, szombat és vasárnap:
A HALÁL HIRNÖKE
I. rész 9 felvonásban
Főszerepben: Lea Boird és LEGÁR.
a Belvárosi-moziban.

x Lucy Kiesselhausen táncestélya november 6-án a Belvárosi moziban.

rendesen. Tegnap reggel például Békéscsaba felől nem érkezett Szegedre a személyvonat, ma pedig a reggel nyolcórás vonat délben érkezett meg. Persze, most egyszerűen azt mondják, hogy nincs fa, mert nem lehet szállítani. Ez a következménye az átkos halogató és struccpolitikának. Jelszavakat puffogatnak, „ideálmusorol“ szavalnak. Az ideálmusorol és „önzetlenség“ hirdetői azonban gondoskodnak — a maguk részére — lisztről is, fáról is. Nyomatékosan sürgetjük a rendet és a szegények, a munkások (minden munkás szegény) faellátását. Intézkedéseket követelünk, nem ígéreteket és szavakat. És nemcsak a faellátásban, hanem

a világítás

terén is. Lehetetlen ezt az állapotot tovább föntartani, amikor *egy városrészeket teljesen kikapcsolnak*. A Munkásotthon például csodálatosképpen rendszerint a kikapcsolt részek közé tartozik. Tessék ott végrehajtani a korlátozást, ahol kell. De ne öletszerűen kapcsolják ki az áramból az ipari üzemeket és intézményeket.

A miniszterelnök másfél vagon jó szemet ígért, de nem érkezik. Büszkén szeretnek hivatkozni azzal, hogy Szeged az ország második városa, de az utolsó helyen van, ha a gazdasági és kulturális követelmények kielégítéséről van szó.

Valamivel jobb a látszat szerint

a tejjel.

A tejszarnokokban — literenkint tíz koronáért — kétezer liter tejet árulnak naponta. A rendes forgalmuk 10-15 ezer liter volt a tejszarnokoknak. De most csak 7 fiók működik, 11-et (nincs elég tej) becsuktak, valamint nem kap tejet az a 70 elárúsító hely sem, ahol ma már csak a régi fölírások jelzik, hogy valamikor ott tejet lehetett kapni. Egy liter tejet reggel hét óráig — utalványra — a csecsemőknek és betegeknek adnak, azontul — ha marad — a felnőtteknek. Persze, itt is a szállítási mizériákra hivatkoznak és a fölszerelési eszközök hiányára, ami a tejgazdaságok termelését megnehezíti. Egy 25 literes tejeskanna például ezer koronába kerül. A piacon pedig ugyszólván lehetetlen a makszimális áron tejet kapni, mert a termelők nem tartják be a makszimális árakat.

Igy tornyosulnak össze a bajok és nyomorúságok a tehetetlenség, kapzsiság, hozzá nem értés és a demokrácia hiánya miatt.

— **Öngyilkosság.** Pap Antal 53 éves földmives csorvási kapitányság 251. szám alatti lakásán szerdán reggel öngyilkossági szándék-ból fölakasztotta magát.

x Kakuzsi műasztalos butorraktára Szeged, Tisza Lajos-körút 20., dr. Gróf-palota

x **Cezarina első részét összefoglaló leírás**, mely a második folytatás előtt kerül vetítésre, érthetővé és élvezhetővé teszi a következő részeket azoknak is, akik az első részt nem látták volna. Cezarina második folytatása Maud Gregaards szenvedése és A kuanfui ahasvér című részekből áll és csütörtökön, pénteken és szombaton lesz műsoron a Korzó-moziban.

— **A hivatalos lapból.** A kereskedelemügyi miniszter elhatározta a csomag- és értékvélforgalom fölvetését több idegen országgal, nevezetesen Olaszországgal és Spanyolországgal. Az Egyesült Államokkal Németországon keresztül indul meg a forgalom. A skandináv államokkal szintén fölveszi a forgalmat. A díjmegállapítás színmegjelent a hivatalos lapban. — A hivatalos lap közli: A kereskedelmi miniszter a cukrászsütemények korlátozásáról szóló rendeletét hatályon kívül helyezte.

x **A cipészipari szakosztály** ma délután 5 órakor az ipartestületben rendkívüli közgyűlést tart. Tárty: az elnökség lemondása és új elnökség megválasztása. Tisztelettel föl-kéretnek a szaktársak pontos megjelenésre. *Elnökség.*

Csütörtök, péntek, szombat és vaárnap:
A HALÁL HIRNÖKE
I. rész 9 felvonásban
Főszerepben: Lea Boird és LEGÁR.
a Belvárosi-moziban.

Nem az első fecske.

Budapest, okt. 20. *Avarffy Elek* nemzetgyűlési képviselő ma levelet intézett a kormányzó párt elnökségéhez, amelyben bejelenti kilépését. Elhatározásának okául azt hozta föl, hogy a kormányzat mai irányával és ténykedéseivel elégedetlen.

KORZÓ-MOZI

TELEFON:
Igazgatóság 455. Pénztár 11-85.

csütörtök, péntek és szombat,
október 21, 22 és 23-án.

Az évad uralkodó filmje!

MIA MAY

a főszerepben.

Cezarina!

II-ik folytatás:

Maud Gregaards szenvedése.

A kuanfui Ahasvér.

filmregény 9 felvonásban.

Az első rész megtekintése nélkül is önálló, érthető folytatás!

Előadások 5, 7 és 9 órakor.

Az árak alakulása a háboru idején. Ilyen címen adta ki a Szakszervezeti Tanács az általa 1914 július hó 31-től összegyűjtött élelmezési és bérstatisztikai adatokat. A munkásmozgalomban sokszor volt érezhető, hogy nem rendelkezünk az életviszonyokra vonatkozó hazai adatokkal. A fenti mű most ezt a hiányt pótolja, amely az anyagot olyan csoportosításban dolgozta föl, hogy az minden szakszervezeti tagnak nélkülözhetetlen. A könyv a Munkások könyvtár könyvtárosánál rendelhető meg. Ára 12 korona, amely a megrendeléssel egyidejűleg fizetendő.

Kérelem. Kérjük az elvtársakat, hogy adakozzanak a Munkások könyvtárának könyvkötéshez alkalmas táblapapírt. Ócska könyvtáblák is megfelelnek.

Az osztrák választások.

Bécs, okt. 20. (MTL) Tegnap Bauer Ottó dr., a szociáldemokrata képviselők vezére, egy választógyűlésen a választás eredményéről és hatásáról beszélt. A mandátumok elvesztésének okairól szót, majd ezeket mondotta:

— Kezdetlől fogva meg voltunk győződve, hogymi a választásokból megfogva kerülünk ki. A szónok ezután a koalícióban az utóbbi időben végbement változásokra tért ki, majd így nyilatkozott: A koalíciót most polgári kormány fogja fölváltani, kizárt dolog, hogy mi egy koalícióban, vagy a kormányban valamilyen címen résztvegyünk.

Csütörtök, péntek, szombat és vasárnap:

A HALÁL HIRNÖKE

1. rész 9 felvonásban

Főszerepben: Lea Boird és LEGÁR. a Belvárosi moziban.

SZAKMOZGALOM

Munkásotthon építési alap: 3086. 20 K

SZEMLE.

A munkásmozgalom krónikája.

A budapesti döntő bíróság minden esetre a legmesszebbmenő előzékenységgel fogja a gázgyárnak a villany- és gáz-egységeket megítélni. Sőt abban sem kételkedünk, hogy a föl-emelt egységeket 1917. évtől számitandólag fogja megállapítani.

A szegény gázgyár tehát nem lesz kénytelen maga ellen csődöt kérni s a bécsi *Compass* ban sem fog a vállalat mérlege olyan „siralmasan“ festeni.

Kiváncsiak vagyunk, hogy a gázgyári vasmunkások béremelési kérését nem a rossz üzletmenettel fogja-e a cég elutasítani?

A bőripari munkások szövetsége a budapesti cipésmunkások munkafeltételeit a munkaadói érdekeltségekkel történt megállapodás után új kollektív szerződéssel rendezte.

A megállapodás főelvei a következők:

A munkaidő napi 8 óra, szombat délután egyhuzamban 2 óráig. Tulórázás az első két órára 50 százalékos, további tulórára 100 százalékos órabérlék. Husvét, pünkösöd, karácsony fizetett ünneppapok. Előtte való napon egésznapos bér ellenében a munkaidő délig tart. Május elseje munkásünnep, a munkabér fizetendő. Egyéb ünneppap egy napos szünetnél fél napi, fél napi szünetnél egy napos munkabér fizetendő. Nagyobbarányú munkanélküliség esetén kölcsönös megegyezés a munkaidő megváltoztatására. Szakegyesületi munkaközvetítés. 14 napi fölmondás mindkét részről. Tiszta, egészséges munkaműhelyek, üzenek és megfelelő egészségi védelem. Fialkoruak alkalmaztatása tilos. Nagyobbarányú munkaszünetelés esetén kölcsönös megállapodás a munkások fizetéséről vonatkozóan. Egy órán túl tartó üzemenzavar esetén minimális munkabértérítés. Fizetési szabadságidő: 1 évi alkalmazás után egy hét, minden további 1 év után két nappal több egészen 14 napig. Békéltető bizottság, amely vitás kérdésekben dönt.

Különös jelentőséggel bír a fizetési szabadságidőre való jognak a megállapítása szerződésben. Igaz, hogy a szabadságidő még nem mondható kielégítőnek, de maga az

elvi elismerés már nagyjelentőségű, minthogy eddig még nagyon szorványosan van a munkásoknak ez a joga szerződésben biztosítva. Fontos rendelkezése még az is a szerződésnek, hogy a *munkateljesítmény* kérdésében fölmerülő vitás esetekben egy bizottság dönt, amely üzemenkint vizsgálja meg a munkateljesítményt.

Az Ipari Tisztviselők és Magántisztviselők Szövetsége „Magyarországi Magántisztviselők Országos Szövetsége“ cím alatt fuzionált.

Az erőnek ez a koncentrációja újabb bizonyítéka annak a fölismerésnek, hogy azonos érdekiek, legyenek azok akár fizikai, akár szellemi munkások, közös céljaikat csak egységes szervezetben és a tömeg erejével küzdhetik ki.

Az angol bányamunkások sztrájkba léptek. A hosszú ideig folytatott egyezkedési tárgyalások tehát nem vezettek eredményre.

A bányamunkások, mint ismeretes, napi 2 shillinges béremelést kértek azokért a külön munkateljesítményekért, amelyek Angliában évi 234 millió tonnás bányatermék-többermelésre vezetnének. A bányatulajdonosok azonban 242 millió tonnás többermelés esetén 1 shillinget, míg a 2 shillinges béremelést csak arra az esetre ajánlották föl, ha a termelés évi 250 millió tonnánál több.

A bányamunkások szövetsége a bányatulajdonosok ajánlatára tagjai közt szavazást rendelt el s ennek eredménye lett a sztrájk kimondása.

Hogy az angol bányamunkások mennyire tudatában voltak követelésük jogosultságát illetőleg és annak, hogy nem rajtuk mulik a bányák többermelése, mely többermelés exportjától a kormány Anglia pénzügyi helyzetének gyökeres rendezését várja, — kitűnik abból, hogy elhatározásukban nem befolyásolta őket Lloyd Georgenak az a taktikája sem, hogy a választásokon azzal a trükkel készül a munkáspárt ellen föllépni, hogy Anglia pénzügyi helyzetének szanálása a bányamunkások túlzott bérkövetelésén hiúsul meg s ezért a felelősség egyedül a munkáspártot terheli, de ő lesz a felelős azért is, ha az ország népe atél viszontagságait hideg kályhák mellett fogja átélteni. Az angol bányamunkások azonban visszautasítják ezeket a vádakot és a felelősséget az eseményekért a profitéhes bányatulajdonosokra hártják át. (x)

Könyvismertetés. A szakszervezeti harc a háború után. (Komoly szó — komoly időben.) Irta Braun Adolf. Fordította Ács Tamás. A *Munkások könyvtár* most megjelent 31-ik füzeté. Ára 10 korona. Rendkívül aktuális szakszervezeti kérdéseket tárgyal ez a füzet értékes és lebilincselő módon. A szakszervezeti mozgalom minden problémája hivatott ember tollára talált a szakszervezeti irodalom legtermékenyebb munkásában, Adolf Braun, a müncheni szociáldemokrata napilap szerkesztőjében. A füzetre még visszatérünk. Megrendelhető a Munkások könyvtár könyvtárosánál.

Fölhívás. A famunkáscsoport vezetősége föl hívja a szaktársakat, hogy hátralékos tagdíjait október hó végéig föltlenül rendezzék, mert november hó 1-től az 50 filléres külön heti járulékot nem aug. 1-től, hanem a befizetett hetek száma után fogják fizetni.

Uj műszaki könyvek. A Műszaki Könyvtárban a következő könyvek jelentek meg: VII. *Vasipari szerzőszámok I.* Szerszámkészítők, esztergályosok, gyalusok, furókák és vésők számára. 228. ábrával. Irta: Prohászka János. Ára 50 K. XV. *Az ács.* 99. a szöveg közé nyomtatott ábrával. Irta: Németh Zoltán. Ára 45 korona. Megrendelhetők a Munkások könyvtár könyvtárosánál.

Sör-, bor- és szeszgyári munkások 24-én, vasárnap délután 5 órakor a Munkásotthonban, Maros-utca 4. szám alatt a Kis-kaszinóban rendkívüli taggyűlést tartanak. Fölhívjuk a szaktársakat, hogy arra teljes számban és pontos időre megjelenni sziveskedjenek.

Csütörtöki gyűlések.

Épület- és hajóácsok vezetőségi ülése délután 5 órakor a Kis-kaszinóban. — Famunkások bizalmi ülése este 6 órakor a Barna-féle vendéglőben, Valéria-tér. — Vas- és fémmunkások taggyűlése este 6 órakor a Kis-kaszinóban. — Bőripari munkások bizalmi ülése este 7 órakor a Kis-kaszinóban.

Nyom Burkus András könyvnyomdájában Szeged, Madách-utca és Vidra-utca sarok.

365—1920. végr. szám.

Apróhirdetéseket jutányos áron fölvesz

A MUNKA

kiadóhivatala

Maros-u. 4. a Kis-kaszinóban.

R · I · Z · S

előjegyezhető a Munkásotthonban

Maros-utca 4. szám.

Fűszer, élelmi és csemege üzletet NYITOTTAM.

Batthyány-utca 2. sz., Kass mellett. Beesés pártfogást kér CSURCSICS SZVETOZÁR.

Karbíd és karbidlámpa minden mennyiségben kapható **GOLDMANN IGNÁC** varrógép-raktárában, Tisza Lajos-körut, ártézi kuttal szemben. Nagy javítóműhely.

Legizletesebb falatok!

Császárhus, főtt senka, szalonna, fűszeltek, libamáj és töpörtő, dinnye, gyümölcs stb. csemegefélék legkitűnőbb minőségben kaphatók „ZRINYI“ élelmiszerüzletében, Zrinyi-utca 18. szám. (Balogh-palota.)

Tabarin cipőkrém 5 üres tégelyért 1 darab megtöltöttet adok **Haraszthy** olajkereskedő **Feketesas-utca 22. szám** alatt.

Vendéglő átvétel.

Értesitem a n. ó. közönséget, hogy a Vár-utca 4. szám alatti régi Boh-n-féle vendéglőt Rosman Bélától átvettem és „MAGYARHAZ“ címen megnyitottam. — J. magyar konyha, zónareggeli, ebéd, vasóra, valamint jó hegyi bork előzőken kívül kiszolgálásról gondoskodom. Szives pártfogást kérek!

Panácz Antal vendéglős.

Megnyílt! Bástya-utca 9. **K. PROKISCH ELZA és LICHTER L. DEZSŐ iparművészeti szalonja.** Állandó kiállítás! Belépti díj nincs!

BATTONYÁRA kerestetik egy bádgos munkás. Jelentkezni lehet a Munkásotthon gondnokánál. Itt a fizetési feltételek is megtudhatók.

VELUR és FILCZ, NŐI KALAPOK formázása és átalakítása köz- és magántisztviselők részére 50 kor. **RODE IMRENÉ,** Horváth Mihály-u. 7.

Halottak napjáig el ne mulassza halottjai **síremlékét műköből elkészíttetni.** Ilyeneket tartós és izlées kivitelben, ha kell 4 óra alatt névbevesséssel készítünk. Megrendelhető minden temetőnél és a Budai, Hegedüs, Mészáros, Wlasits valamint a „Kegelet“ temetk zési vállalkozónál, ugyszintén a Csongrádi-szágárt 11. sz. a. ipartelepünkön és Tisza L.-körut 48. sz. irodánkban. Tartós mint a marvány. Husszorosan olcsóbb a marványtól.

Első szegedi műkó síremlék ipar **NAGY FERENC és TÁRSA** cégnél. — Telefonszám 908 és 14—24.

365—1920. végr. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ennel közhírré teszi, hogy a szegedi kir. járásbíróóság 1919. évi 10697. számú végzése következtében Vass Nándor javára Bálint Julcsa és Farkas Etel ellet 4800 korona és jár. erejéig 1920. évi február hó 14-én foganatosított kielégítés végrehajtás útján lefoglalt és 3200 koronára becsült következő ingóságok ugymint: 4 darab szőke szőrű 3 hónapos sertés nyilvános árverésen eladatk. Katona-utca 3. szám alatt leendő eszközlésére 1920. évi október hó 21-én délután fél 4 órája határidőül kitűzetik és ahhoz venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107., 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni. Elsőbbséget igénylők ennek az árverés megkezdéséig való érvényesítésére fölhivatnak.

Kelt Szegeden, 1920. évi október hó 6-án.

FARKAS kir. bír. végrehajtó.

Lapki hordó

férfi vagy nő Rókusra felvétetik

A MUNKA

kiadóhivatalában Maros-utca 4. sz. alatt